دیپلماسی

«سیدیاسر» خمینی: سر لیستی سیدحسن حقیقت ندارد

■ **فارس:** برادر کوچک سیدحسن خمینی در پاسخ به این سوال که گفته می‌شود برادر شما در راس فهرست اصلاح‌طلبان در انتخابات آینده قرار دارد، گفت: این داستان‌ها خیلی با حقیقت کاری ندارد. سیدیاسر خمینی، برادر کوچک سیدحسن خمینی در پاسخ به این سوال که گفته می‌شود برادر شما در راس فهرست اصلاح‌طلبان در انتخابات آینده قرار دارد، گفت: این داستان‌ها خیلی با حقیقت کاری ندارد. همچنین سیدحسن خمینی در پاسخ به این سوال که آیا شما در انتخابات آینده سر فهرست اصلاح‌طلبان خواهید بود یا خیر گفت: خود شما هم می‌دانید که چه می‌گویید. وی در پاسخ به اصرار مبنی بر جواب دادن به این سوال که آیا نام وی در صدر فهرست اصلاح‌طلبان در انتخابات آینده مجلس قرار دارد یا خیر؟ تنها سکوت کرد.

علی‌اصغر زارعی: احمدی‌نژاد سوم تیری‌ها را سرخورده کرد

■ **فارس:** عضو موسس جبهه پایداری با تشریح دلایل شکل‌گیری این جبهه گفت: تعلل رییس‌جمهور در برابر حکم مقام معظم رهبری درباره ابقای وزیر اطلاعات، موجب سرخوردگی حامیان گفتمان سوم تیر شد که ولایتمداری را یک اصل مهم می‌دانند. علی‌اصغر زارعی، نماینده تهران در مجلس و از اعضای موسس جبهه پایداری ادامه داد: گرچه بحث حکم رهبر معظم انقلاب درباره برکناری مشایی که با مقاومت رییس‌جمهور مواجه شد، موجب دلخوری و دلسردی جریان حامی گفتمان سوم تیر شد، اما در بحث حکم آقا درباره ابقای وزیر اطلاعات، این موضوع بسیار نمایان‌تر شد و در واقع برای سوم تیری‌ها، این بحث کاملا غیرمنتظره بود. نماینده تهران همچنین گفت: گفتمان سوم تیر گرچه در مدت کوتاهی به خاطر مقاومت رییس‌جمهور در برابر حکم رهبری متوقف شد، اما لازم بود این گفتمان به حرکت خود پشت سر مقام معظم رهبری ادامه دهد و اهداف نظام را به پیش ببرد، چرا که این اشخاص نیستند که صاحب گفتمان هستند. زارعی با بیان اینکه لازم بود تا از تبدیل شدن نقطه قوت کشور به نقطه ضعف جلوگیری شود، به تاسیس جبهه پایداری انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: اعضای جبهه پایداری با آیت‌الله مصباح‌یزدی، آیت‌الله جنتی، آیت‌الله خوشوقت و آیت‌الله محمد یزدی گفت‌وگوهایی را انجام دادند و البته بعد از این گفت‌وگوها مشخص شد که علما نیز همانند اعضای جبهه پایداری چنین دغدغه‌ای را دارند که نباید حامیان گفتمان سوم تیر دچار سرخوردگی شوند. وی جبهه پایداری را متعلق به جریان حزب‌الله دانست و گفت: ما معتقدیم آیت‌الله مهدوی‌کنی جزو حامیان گفتمانی جبهه پایداری محسوب می‌شود و ما ایشان را در این مسیر می‌بینیم. یقین داریم آیت‌الله مهدوی‌کنی هیچ مشکلی با جبهه پایداری ندارند، البته اگر برخی از افراد شیطنت نکنند. زارعی، استراتژی جبهه پایداری را برای انتخابات آتی مجلس بر اساس وحدت دانست و با بیان اینکه انعطاف از اصول، منتج به انحراف می‌شود، تاکید کرد: آقایان به جبهه پایداری می‌گویند به ۸+۷ بپیوندید و سپس اصلاح ترکیب را دنبال کنید. این درخواست از سوی برخی شخصیت‌های عزیز با حسن نیت مطرح می‌شود ولی اگر قرار باشد وحدتی صورت پذیرد، چرا اینهمه هجمه و ناسزا پرتاب می‌کنند. این فعال سیاسی در پاسخ به این سوال که پاسخ شما به کسانی که می‌گویند با حضور نمایندگان جبهه پایداری در کمیته ۸+۷ اختلافات برطرف خواهد شد، چیست؟ گفت: آقایان به ما می‌گویند به ۸+۷ بپیوندید تا شاید اصلاحات را بپذیریم. ما چگونه اطمینان کنیم که با حضور در۸+۷ آنها به مطالبات ما توجه خواهند کرد. وی با بیان اینکه جبهه پایداری در صورت اعمال اصلاحات در کمیته ۸+۷ به این کمیته اضافه خواهد شد، اظهار کرد: جبهه پایداری معتقد است که باید نگرانی‌های موجود برطرف شود تا در جلسات شرکت کند، اما اگر قرار باشد نگرانی‌ها برطرف نشود، حضور ما چه معنایی خواهد داشت. نماینده تهران با بیان اینکه نمایندگان لاریجانی و قالیباف در کمیته ۸+۷ نباید حضور داشته باشند، گفت: اگر قرار است آقای علی لاریجانی، نماینده داشته باشد چرا نباید آیت‌الله آملی‌لاریجانی و آقای احمدی‌نژاد نماینده در ۸+۷ داشته باشد.

درخواست جبهه پیروان از احمدی‌نژاد: با منحرفان پیرامون خود برخورد کنید

■ **مهر:** جبهه پیروان خط امام(ره) و رهبری در پایان دومین نشست فصلی خود با صدور بیانیه‌ای تاکید کرد: درخواست ما از رییس‌جمهور محترم، برخورد با چاپلوسان و منحرفان پیرامون خود است. در قسمتی از این بیانیه آمده است: اعتماد عمومی عامل مقبولیت هر حکومتی است. فساد اقتصادی بی‌سابقه و مشکوک افشا شده اخیر لطمات بسیاری به اعتماد عمومی وارد کرده است. انتظار ما از قوه‌قضاییه برخورد قاطع با تمامی مسببان این فساد در تمامی سطوح، بدون توجه به خطوط قرمز توهمی است. بی‌شک این اقتدار، علاوه بر بازیابی اعتماد عمومی، جایگاه نظام قضایی کشور را در اذهان مردم ارتقا خواهد داد و کارآمدی نظام اسلامی را بار دیگر به اثبات می‌رساند. در ادامه این بیانیه تصریح شده است: طبق برخی گزارش‌ها، پرونده «آریا گیت» آخرین نمونه این‌گونه مفاسد نیست که متاسفانه در سال‌های اخیر رخ داده است. امیدواریم رییس‌جمهور محترم با همراهی قوای کشور، تمامی توان‌شان را برای خشکاندن ریشه این‌گونه انحراف‌ها به کار بندند. جبهه پیروان در ادامه خاطرنشان کرده است: با تقدیر از مدیریت دولت محترم در اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، بر این باوریم که برخی سوءمدیریت‌ها، عامل بی‌ثباتی نظام اقتصادی کشور شده و طیف عظیمی از مردم به استثنای چند دهک پایین درآمدی را با مشکلاتی مواجه کرده و باعث ایجاد نارضایتی شده است.

عکس: مهدی حسنی، شرق

مهدی سنایی عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس در گفت‌وگو با «شرق»:

روسیه «قارداش» ایران نیست

در واقع ترک‌ها گمان می‌کنند لحظه تعیین‌کننده برای نشان‌دادن رهبری‌شان بر منطقه فرا رسیده به همین دلیل نشان می‌دهند دیگر هیچ رقیبی را نمی‌پذیرند آن هم در حالی که جمهوری‌اسلامی یکی از قدرت‌های اصلی منطقه است. انقلاب‌ها و تحولات اخیر خاورمیانه، منطقه را به لحظات تعیین‌کننده نزدیک کرده. به این دلیل ترکیه تلاش می‌کند تا خودش را به عنوان الگویی برای جایگزینی نظام‌های استبدادی و دیکتاتورهای عربی سرنگون شده به همه بقبولاند.

یعنی مدل ترکی دموکراسی را به آنها نشان دهد؟

بله، ترکیه می‌خواهد این مدل را ارایه کند. ضمن اینکه ترکیه تعاملات جدی نیز با آمریکا دارد و همه اهداف آن خاورمیانه نیست. فکر می‌کنم ترکیه در این بده‌بستان‌هایی که با آمریکا صورت می‌دهد اولا به دنبال فشار بر رقبای اروپایی خودش مثل فرانسه است که مانع اصلی ورود ترکیه به اتحادیه اروپاست و بعد هم تلاش می‌کند تا به آمریکا نشان دهد، می‌تواند به جای اروپا یک همکار اصلی برای آن کشور باشد. ترکیه بازی‌ای پیچیده صورت می‌دهد؛ ایران حامی اصلی مقاومت حزب‌الله، حماس و کلا گفتمان مقاومت در منطقه خاورمیانه است و زنجیره شیعی که از ایران تا عراق، سوریه و لبنان شکل گرفته و روی حوادث خاورمیانه تاثیرگذار است را هدایت می‌کند. به همین دلیل ترکیه همزمان‌درصدد تضعیف سوریه و همین‌طور تغییر زبان مقاومت است تا ایران را تضعیف کند. خیلی جالب است که ترکیه حس کرده گفتمان مقاومت خواهان دارد به همین دلیل تلاش می‌کند گفتمان جدیدی از مقاومت آن هم در چارچوبی که خودش رهبری آن را بر عهده داشته باشد، ایجاد کند. ویژگی اصلی این گفتمان هم این است که در عین مبارزه و مقاومت اصل موجودیت رژیم صهیونیستی را به رسمیت بشناسد.

یعنی ترک‌ها با کارت مقاومت و ایران بازی پیچیده‌ای که شما می‌گویید را انجام می‌هند.

بله، همان‌طور که گفتم در یک چارچوب عملگرایانه‌منافع ترکیه را دنبال می‌کنند. سال گذشته دوره‌ای خیلی به ایران نزدیک شدند و در آن دوره بخش زیادی از مبادلاتی که برای شکستن تحریم‌ها از دوبی به ایران صورت می‌گرفت به ترکیه منتقل شد تا یک بازی برد- برد با ایران تعریف کنند. ترکیه از یک سو فضایی را جهت دورزدن تحریم‌ها برای ایران فراهم کرد و از طرف دیگر منافع اقتصادی خیلی گسترده‌ای به دست آورد.

ما الان اصطلاحا در بهار عربی به سر می‌بریم. کشورهای شاخص عرب مثل عربستان و مصر یا دستخوش تحول شده‌اند یا تحولات در آنها ادامه دارد، یعنی عملا الان بزنگاه تاریخی است که امپراتوری عثمانی طوری خودش را به رخ بکشد و نشان دهد که شاخص‌ترین کشور جهان اسلام است. ترکیه در این بزنگاه‌ها با کارت ایرانی بازی می‌کند؛ اما کنش دیپلماتیک جمهوری اسلامی طوری نیست که بتواند رقابتی با همسایه‌اش داشته باشد.

البته ایران هم تلاش‌های خودش را صورت می‌دهد، ضمن اینکه ما نباید خیلی مقطعی نگاه کنیم. اما طبیعی است که طرف‌ها همه تلاش می‌کنند شرایط را به نفع خودشان مصادره کنند. شما نگاه کنید که آقای اردوغان به مصر و لیبی رفت اما سریعا اخوان‌المسلمین نسبت به اظهارات او واکنش نشان داد.

اما کم‌نظیرترین استقبال از اردوغان را در مصر شاهد بودیم. در نقش یک سردار فاتح وارد مصر و همین‌طور لیبی شد. استقبال مردمی و شعف ویژه‌ای دیده می‌شد.

من رییس گروه دوستی پارلمانی ایران با سوریه، روسیه و اوکراین هستم. بعضی از دوستان می‌گفتند شما موضعی در مورد سوریه نگرفتید. گفتم مگر در سوریه خبری هست؟ گفتند: بله، گفتم ما تلویزیون جمهوری اسلامی را نگاه می‌کنیم و هیچ خبری نیست.

اما ما به دلیل اینکه خبرنگار هستیم رسانه‌های مستقل دنیا را رصد می‌کنیم. رسانه‌های مستقل می‌گویند که در این کشور خیلی خبرهاست. در مورد ترکیه شاید بتوان گفت انگار در حال عبور از یک یک متحد استراتژیک به سمت یک رقیب جدی در جهان اسلام است. دست‌کم در دو سال گذشته و بعد از نشست تهران بین ایران، برزیل و ترکیه برای انتقال و دادوستد اورانیوم ضعیف با اورانیوم تا ۲۰درصد غنی‌شده در ترکیه اتفاق‌های خیلی مثبتی نیفتاده است. آنجا رفاقت واتحاد استراتژیک می‌دیدیم اینجا حرکت به سمت یک رقابت جدی.

ما که نمی‌توانیم برای ترکیه تعیین تکلیف کنیم. به هر حال ترکیه منافع خودش را دنبال می‌کند. من هم عرض کردم که در پیگیری منافعش موفق است و ما هم از اینکه کشور همسایه‌مان که یک حزب اسلام‌گرا در آن بر سر کار است و توفیق پیدا می‌کند خوشحال هستیم. اما در مورد سوءتفاهماتی که در حال حاضر بین ایران و ترکیه هست، برداشتم این است که سیاست‌های فعلی ترکیه در قبال ایران جوابگو نیست و قاعدتا ترکیه مجبور به تجدیدنظر در این سیاست‌هاست. باید بگویم مواضع ترکیه در مورد سوریه واقع‌بینانه نیست و خیلی افراطی است. درست است که در سوریه هم اعتراضاتی وجود دارد، اما این مواضع تند و تیزی که ترکیه اتخاذ می‌کند، متناسب با واقعیت سوریه نیست. اما در پاسخ به سوال شما باید بگویم شاید تغییر و تحول‌های پیاپی در دستگاه دیپلماسی و عدم تمرکز در نهادهای تصمیم‌گیر برای سیاست خارجه‌مان باعث شده برخی اوقات از ترکیه عقب بیفتیم.

تنشی که بین ایران و ترکیه اتفاق افتاده از بحث سوریه شروع شد و بعد به اینجا رسید که یک سیستم رادار در دیاله نصب شد که کاملا در راستای نظارت بر تحرکات احتمالی ایران است؛ از روابط گرم تا تضاد منافع در عرف دیپلماتیک خیلی فاصله زیادی است.

شما هم به شکلی حرف من را تایید می‌کنید که مواضع اخیر ترکیه رادیکالی است به همین دلیل هم فکر می‌کنم تا حدی در این مواضع تجدیدنظر خواهد شد. اشکالی که در دیپلماسی ترکیه به وجود آمده، مواضعی است که ترکیه نسبت به سوریه دارد. سوریه عامل سوءتفاهم میان ایران و ترکیه شده است. استقرار سپر دفاع موشکی ناتو در ترکیه و بیخ گوش ایران هم موضوع دوم اختلاف‌انگیز است. این دو موضوع در چارچوب آن سیاست برد - برد نیست.

به تجدید نظر از سوی ترک‌ها امیدوارید؟

بله.

جمهوری اسلامی چه اقدامی کرده که به این تجدیدنظر امیدوار هستید؟

ایران دغدغه و نگرانی خودش را ابلاغ کرده. البته ترکیه با استقرار سپر دفاعی ناتو در این کشور احساس می‌کند که جایگاه برتری در مجموعه ناتو و اتحادیه اروپا پیدا می‌کند و اهرمی جدید برای بده‌بستان با آمریکا در اختیار می‌گیرد و همزمان شکل موازنه قدرت با روسیه را به نفع خودش تغییر می‌دهد. چون حساسیت روسیه هم مانند ایران روی بحث سپر دفاع موشکی حساسیت قابل توجهی است. حساسیت ایران از این جهت است که هر نوع ورود مولفه‌های خارجی به امنیت منطقه را مضر می‌داند و روسیه هم مایل به مشارکت در ایجاد این سپر بود. بنابراین این کار ترکیه یک مقدار غیرمنتظره بود و برای ایران و روسیه و حتی چین قابل فهم‌نیست.

مشکل اصلی ایران و ترکیه بر سر سوریه چیست؛ چه تفاوت دیدگاهی با هم دارند؟ تحول‌هایی علیه حاکمیت این کشور از سوی بخشی از مردم شکل گرفته و مردم این کشور حق دارند برای نوع حکومت‌شان تصمیم بگیرند.

من فکر می‌کنم که علل مختلفی دارد. اولا سوریه اختلافات عمیق و تاریخی با ترکیه دارد هر چند که با روی کار آمدن بشار اسد و همین‌طور روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه به میزان زیادی از این سوءتفاهمات کم شد و از اختلافات کاسته شد. در عین حال مشکل سرزمینی هم بین دو کشور است و بحث کردهای سوریه و اقلیت ترکی که در سوریه زندگی می‌کنند، هم هست. ضمن اینکه ترکیه احساس تاریخی امپراتوری عثمانی را نسبت به سوریه دارد. اما بحث اصلی بر سر رقابت‌های منطقه‌ای است. واقعیتش این است که سوریه متحد استراتژیک جمهوری اسلامی است و یکی از سه پایه اصلی مقاومت در منطقه. با تغییرات در سوریه قدرت ایران در منطقه کاهش و طبیعتا هژمونی ترکیه افزایش پیدا می‌کند.

یعنی جدل بر سر این است که ایران نمی‌خواهد متحد استراتژیکش برود، اما ترک‌ها موافقند که این تغییرات اتفاق بیفتد

بله

و این باعث‌شده کار به اینجا برسد که ترکیه از همین فضا استفاده کند و اجازه نصب سپردفاعی ناتو برای رصد ایران را در کشورش بدهد.

بحث سپر دفاع موشکی ترکیه هم مثل عدم تحویل اس ۳۰۰ از طرف روسیه است. همه روابط را که نباید در یک موضوع خلاصه کرد. بالاخره روابط بخش‌های متنوعی دارد و ما نباید خیلی یکسویه و مطلق نگاه کنیم.

دیپلماسی جمهوری اسلامی در مواجهه با ترکیه در شش سال گذشته موفق بوده یا خیر؟

روابط‌مان خیلی رو به گسترش بوده و نمی‌شود گفت همه چیز در روابط دو کشور زیرورو شده.

باتوجه به اینکه شما رییس‌هیات دوستی و پارلمانی ایران و روسیه هستید، مرجع خوبی برای پاسخ به این سوال هستید که آیا ایران ناچار است همواره با روس‌ها رابطه داشته باشد یا این رابطه از سر تامین منافع ملی است؟ قبول دارید که حس عمومی مردم در مورد رابطه با روس‌ها این است که جمهوری اسلامی از سر ناچاری با این کشور رابطه دارد؟

وقتی من و همکارانم در گروه روس‌شناسی دانشگاه تهران دیدگاه‌های مختلف در این رابطه را جمع‌آوری می‌کردیم، به این جمع‌بندی رسیدیم که سه نوع نگاه در کشور نسبت به روس‌ها داریم. یک نوع نگاه این است که باید برای توسعه کشور روابط اقتصادی، صنعتی و تجاری با آمریکا و اروپا را گسترش داد و تجربه تاریخی نشان داده که نباید هیچ‌وقت به روس‌ها اعتماد کرد. چون همیشه سر بزنگاه و جایی که به آنها نیاز بوده به ما پشت کردند. نگاه دوم که بعضا بین کارگزاران نظام وجود دارد این است که به اروپا و آمریکا نمی‌شود اعتماد کرد و آنها نظام‌های سلطه‌طلبی هستند که در طول تاریخ نهایتا تکنولوژی قابل توجهی به ما ندادند و در کل خیلی طرفدار گسترش روابط با چین و روسیه هستند و احساس می‌کنند که در روسیه ظرفیت‌های بسیار بالایی برای همکاری در بخش‌های مختلف وجود دارد.

و نگاه سوم چیست؟

نگاه سوم در واقع یک نگاه کاربردی‌تر نسبت به آن دو نگاه سنتی است. نگاه واقع‌بینانه در دنیای امروز این است که ما باید با کشورهای مختلف دنیا ارتباط داشته باشیم. در این نگاه سوم روابط با روسیه نه از سرناچاری است و نه به این دلیل که با اروپا و آمریکا رابطه نداریم یا رابطه‌مان قوی نیست. من فکر می‌کنم که نگاه سوم نگاه درست است.

و به این نگاه سوم کمتر توجه شده؟

بله، دیدگاه‌هایی که در بین نخبگان عرضه می‌شود، عمدتا ناشی از نگاه اول و دوم است؛ اصل نظام و منافع ملی ماست؛ من فکر می‌کنم روابطی را که با روسیه داریم باید تا حداکثر گسترش داد، اما جایگزین چیزی نکرد.

و این کار صورت می‌گیرد؟

بله!

پس چرا حس عمومی مردم این نیست؟

شاید به دو دلیل این‌گونه است. سال ۱۳۷۰ که شوروی فروپاشید، برخی تعبیر کردند که یخ‌ها در روابط ایران و روسیه آب شد. شاید علتش این بود که ما با یک انجماد تاریخی در روابط‌مان با روسیه مواجهیم. زمان شوروی ما با یک همسایه ترسناکی که سایه‌اش در شمال ایران بود مواجه بودیم. پس یک دلیل بدبینی مردم ایران نسبت به روسیه، ذهنیت منفی تاریخی است. علت دومش هم محدودیت روابط با غرب است و این تقارن ذهنی در بین بخشی از مردم ایجاد شده که چون ما با روسیه روابط داریم با اروپا و آمریکا روابط‌مان ضعیف است.

اما شما ببینید احساس عمومی بد به روس‌ها تا کجاست که در مورد ماجرای نیروگاه بوشهر برخی از مردم معتقدند، روس‌ها با چند برابر قیمت این نیروگاه را تا این مرحله رساندند.

اما ساخت نیروگاه و پرداخت هزینه احداث آن تصمیم ما بوده و ربطی به روس‌ها ندارد.

مبلغ واقعی که برای ساخت نیروگاه پرداخت شده چقدر است؟

رقم واقعی‌اش را که باید مسوولان امر اعلام کنند.

به صورت مبهم اعلام کردند، ولی مردم نمی‌پذیرند، مردم می‌گویند بیشتر از اینها تمام شده؟

تا جایی که من اطلاع دارم، اعلام نشده. به‌هر حال شاید چون نیروگاه بوشهر برای ما یک مقدار حیثیتی بوده پرداخت مبلغ بیشتر از حد متعارف و تا حدودی طبیعی باشد.

مثلا روس‌ها برای راه‌اندازی نیروگاه بوشهر بارها خلف وعده کردند یا همین که رقم دقیق پرداخت‌شده به روس‌ها اعلام نمی‌شود خودش در بدبینی مردم نسبت به روسیه تاثیر دارد.

خلف وعده روس‌ها البته دلایل مختلفی داشته. این نیروگاه بر ویرانه یک نیروگاه دیگر ساخته شد، در حالی‌که اگر ما یک نیروگاه جدید می‌ساختیم، ممکن بود سریع‌تر راه بیفتد. تحریم‌های شدیدی هم بوده و نمی‌شود انکار کرد که روس‌ها هم تحت‌فشار بودند.

> **من رییس گروه دوستی پارلمانی ایران با سوریه و روسیه هستم. بعضی از دوستان می‌گفتند شما موضعی در مورد سوریه نگرفتید. گفتم مگر در سوریه خبری هست؟ گفتند: بله، گفتم: ما تلویزیون جمهوری اسلامی را نگاه می‌کنیم و هیچ خبری نیست**

شما به عنوان یک روس‌شناس تایید می‌کنید که چنین باوری میان مردم نسبت به روسیه وجود دارد؟ اصطلاحا می‌گویند روس‌ها رس ما را کشیدند و استفاده‌های مالی زیادی از ما بردند. ما می‌بینیم که روس‌ها یک نیروگاه را با چند برابر قیمت می‌سازند و سال‌ها این را طول می‌دهند. از یک طرف ما شاهدیم که بعد از مدت‌ها می‌آیند پول اس۳۰۰ را پس می‌دهند یا در شورای امنیت به قطعنامه‌های تحریم علیه ایران رای مثبت می‌دهند. من متوجه ساختار شورای امنیت هستم اما قرار نیست تک‌تک مردم دیپلمات باشند و اینها را درک کنند. روس‌ها به هر چهار قطعنامه تحریم علیه جمهوری اسلامی رای مثبت دادند؟ حتی لبنان به‌عنوان عضو شورای امنیت به قطعنامه تحریم علیه ایران رای ممتنع و نه منفی می‌دهد. باید به این دیدگاه یک پاسخ کارشناسی داده شود. آیا جمهوری اسلامی واقعا ترمزی در روابط با روسیه دارد که هر لحظه خواست بگوید دیگر از اینجا به بعد با روس‌ها جلو نمی‌رویم؟

من فکر می‌کنم که یک اشکال متدولوژیک در سوال شما هست که در بسیاری از تحلیل‌هایی که در رابطه با روسیه می‌شود وجود دارد؛ شما دنبال «قارداش» در سیاست خارجه می‌گردید؛ یعنی دنبال داداش و دوست هستید در حالی که اصلا چنین چیزی در سیاست خارجی نیست. یعنی دنبال کسی هستید که برایتان دلسوزی کند که چنین کسی وجود ندارد؛ روسیه هم قارداش ایران نیست.

ما چه؛ قارداش روسیه نیستیم؟

نه! نمی‌شود توقع داشت روسیه به حال ایران دلسوزی کند. روسیه هیچ کاری جز اینکه منافع خودش را دنبال کند صورت نمی‌دهد. اگر برخی از مردم بر این باورند که روسیه برای کشور ما دلسوزی می‌کند، باید بگوییم نه، هیچ‌وقت دلسوزی نمی‌کند و به هر اندازه‌ای که از رابطه با ایران منافع کسب کند، به همان اندازه رابطه برقرار می‌کند. از طرفی شاید ما هنوز در چارچوب جنگ سرد به روسیه نگاه می‌کنیم و این کشور را یک قدرت به بزرگی شوروی می‌دانیم که می‌تواند هر چیزی را وتو کند.

منظورتان از «ما» چه کسی است؟

منظورم جامعه ماست. یعنی یک تعریفی از روسیه در ذهن برخی‌ها هست، انتظاراتی را هم فهرست و بعد هم قضاوت می‌کنند. در حالی‌که نه آن تعریف از روسیه دقیق است نه آن انتظارات صحیح. واقعیت این است که روسیه، شوروی نیست؛ سیاست خارجی کاملا سوداگری دارد. این چیزی نیست که پنهان شود و می‌شود آن را رسما در اسناد سیاست خارجی روسیه دید. روس‌ها هم‌پیمانان دایمی ندارند و حاضر نیستند جایی که فایده‌ای در آن نیست هزینه کنند.

این حتما در مورد ما هم صدق می‌کند.

بله، مثلا مردم می‌گویند چرا روسیه فلان قطعنامه را علیه جمهوری اسلامی وتو نمی‌کند. در جواب باید گفت خب نمی‌تواند وتو کند، چون اولویت‌های دیگری دارد. ایران در اولویت‌های اول سیاست خارجی روسیه نیست و مردم ایران نمی‌دانند؛ البته این موضوع را روسیه پنهان نمی‌کند. ایران در فصل پنجم سیاست خارجی روسیه است.

یعنی چه؟

یعنی اینکه اول کشورهای سی‌آی‌اس هستند. یعنی همین حوزه نفوذ روسیه، آسیای‌مرکزی، قفقاز و حوزه مشترک‌المنافع، بعد از آن اتحادیه اروپا است، بعد چین، آمریکا و بعد خاورمیانه است که ایران در مجموعه خاورمیانه دیده شده. با همه این احوال ما دیدگاه‌های مشترکی زیادی با روسیه داریم. من همین الان اعتقادم این است که سیاست روسیه در موضوع ایران به نفع ماست و نقش روسیه تعدیل‌کننده است.

و جمهوری اسلامی هم از این نقش‌آفرینی روس‌ها راضی است؟

بله! روابط با روسیه به نفع سیاست خارجی ماست. منتها اگر احساس کردیم که بیش از حد لازم روسیه و چین در مورد ایران دور پیدا کردند، می‌توانیم آنها را تعدیل کنیم.

یک سیستم راداری موشکی در دیاله ترکیه، در ۵۴۰کیلومتری مرز ایران نصب می‌شود. روس‌ها از آن طرف نسل اول اس۳۰۰ را که براساس افسانه‌های خود روس‌ها تا نسل هفت و هشت آن را تولید کردند به ایران تحویل نمی‌دهند؛ می‌گویند که ما می‌خواهیم تحویل دهیم اما ایران طبق فلان قطعنامه تحریمی که خود ما هم به آن رای مثبت دادیم نمی‌تواند این سامانه را در اختیار بگیرد. ایران خیلی دست و دلوازانه با روسیه برخورد می‌کند ولی روسیه در چارچوب.

مگر ما مثلا در مورد ساخت نیروگاه بوشهر مزایده برگزار کردیم که روسیه در آن برنده شده باشد. کسی آن را نمی‌ساخت. روسیه اعلام آمادگی کرد که بسازد. ما هم خیلی جاها می‌سنجیم و در یک موضوعی به جای روسیه با یک کشور دیگر کار می‌کنیم

مثل کدام مورد؟

خب تا به حال موضوعی در مورد روسیه نبوده.

چون آنها اجازه نمی‌دهند کارشان در گردنه ایران گیر کند؟

الان در بحث اس۳۰۰ ایران از روسیه شکایت کرده. ابایی هم ندارد که شکایت کند.

اما به آی‌سی‌سی شکایت کرده، یعنی به جایی که بحث بازرگانی دارد.

چون شرکت‌های بین‌طرفین غیردولتی هستند.

جمهوری اسلامی کمتر توانسته روس‌ها را مهار کند چون اساسا اجازه ندادند کارشان گیر کند؛ رابطه ایران و روسیه پر از ابهام است و رازهای زیادی دارد؛ مثلا در مورد نیروگاه هسته‌ای بوشهر شما هم حاضر نیستید اعلام کنید این نیروگاه با چند برابر قیمت ساخته شده و این برای افکار عمومی سوال ایجاد می‌کند.

من فکر می‌کنم شما اگر یک مقدار نگاه روس‌ها را هم به روابط با ایران ببینید خیلی کمک می‌کند. در روسیه یک طیف یکسان از نگاه‌ها وجود ندارد و مجموعا سه طیف فکری در روسیه کنونی وجود دارد. یکی طیف لیبرال‌ها هستند که الان هم به حاشیه رانده شدند که دهه اول را آنها حکومت کردند. دیگری طیف اوراسیاگرایان هستند که سمبل‌های آنها کسانی هستند مثل پریماکف و الکساندر و طیف سوم هم ناسیونالیست‌ها هستند؛ مثل پوتین. واقعیتش این است این طیفی که روی کار هستند میانه هستند در ارتباط با ایران.

یعنی چه؟

یعنی اگر لیبرال‌ها و دموکرات‌ها سر کار باشند، روسیه از ایران دورتر می‌شود. اما اگرحکومت در روسیه دست اوراسیاگرایان باشد خیلی نزدیک‌تر می‌شوند به جهان اسلام و ایران. شاید بشود گفت که این طیف میانه مهم‌ترین ویژگی که در ارتباط با ایران در سیاست خارجه‌اش تعریف شده، این است که اولا اعتقاد دارند به تقویت روابط با جهان اسلام و ایران و بعد هم مخالفت دارند با یک‌جانبه‌گرایی و هژمونی آمریکا، منتها اولویت اول برایشان توسعه اقتصادی روسیه است. البته این را هم بگویم که روس‌ها هم گلایه‌هایی طرح می‌کنند. شاید برای شما هم شنیدن اینها جالب باشد. مثلا در سفری که ما زمستان به روسیه رفته بودیم با مقامات مختلف ملاقات کردیم. اشاره می‌کردند به همین چارچوب کلی که مثبت است اما در بحث‌های اقتصادی گله داشتند.

یک نوبت آنها به ایران آمدند و یک‌بار هم ما در قالب هیات دوستی پارلمانی رفتیم آنجا. می‌گفتند شما گفت‌وگوهای سیاسی و دردسرهایتان را با ما مطرح می‌کنید ولی چرخش مالی‌تان با آلمان و ایتالیا و حتی آمریکا بیشتر از روسیه است. ما ده‌ها تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه میان دو کشور داریم که هیچ‌کدام آنها اجرایی نشده و کلا تراز مالی دو کشور از سه میلیارد بالا نمی‌رود. در حالی که مبادلات ایران با ترکیه بالای ۲۰ میلیارد دلار است. مبادلات روسیه با ایران جزو کم‌ترین‌هاست؛ مثلا در حداسراییل است.

ادامه در صفحه ۱۵

الو شرق ۸۸۶۵۴۳۹۰

■ **مسوولان به مترو بیایند:** می‌خواستم به مسوولان بگویم یک‌بار هم که شده صبح‌ها یک سری به ایستگاه‌های مترو بزنید و از نزدیک مشاهده کنید که مردم چه می‌کشند.

یک شهروند

■ **چرا حذف نام عبادی؟** واقعا از شما انتظار نداشتیم که در اسامی جوایز صلح نوبل اسم خانم عبادی را چاپ نکنید.

یک شهروند

شرق: یکی از همکاران پس از مطالعه پرینت صفحه اول، زیر نام خانم عبادی را خط کشیده بودند که در بخش فنی روزنامه هدف از این خط‌کشی را حذف آن بخش از مطلب فرض و صفحه را به چاپخانه ارسال کرده بودند. «شرق» بابت این قصور، صمیمانه از مخاطبان گرامی پوزش می‌طلبد.

■ **تذکر به روابط عمومی صداوسیما:** صداوسیما در یادآوری نام و یاد شهدای اصحاب رسانه در مناسبت‌ها دقت بیشتری انجام دهد و از اعمال سلیقه در گزینشی کردن اسامی شهدا خودداری کند.

عباس افشار

■ **درد دل یک مرغدار:** بنده یک مرغدار هستم و از کنگاور کرمانشاه تماس می‌گیرم. در روزنامه یک کاریکاتور زده بودید و نوشته بودید قبلا فرار مغزها و حالا فرار مرغ‌ها. خواهشمندم توضیح دهید که به‌جای اینکه تخم‌مرغ وارد کنیم بیاییم مرغداری‌های خوابیده را فعال کنیم. من خودم ۵۰هزار مرغ تخم‌گذار دارم. به‌علت کم لطفی مسوولان دو سال است که واحد من خوابیده و دربه‌در دنبال وام می‌گردم که واحدم را احیا کنم. ما دو سال پیش تخم‌مرغ را دانه‌ای ۴۰ تومان می‌فروختیم در حالی‌که همان موقع نرخ تولید تخم‌مرغ دانه‌ای ۸۵ تومان بود.

یک شهروند از کرمانشاه

■ **گلایه از برخورد یک نانوایی:** من یک فرد ۷۴ ساله هستم که ۴۰ سال است در خیابان شادمان زندگی می‌کنم. اینجا یک نانوایی بربری است که سه خصوصیات ویژه دارد. کم‌فروشی دارد، گران می‌فروشد و اینکه با احترام با مشتریان صحبت نمی‌کند. خواهشمندم تعزیرات به این مسایل رسیدگی کند.

یک مخاطب

■ **درخواست راه‌اندازی خط ۷ مترو:** یک درخواست از شهرداری تهران داشتم. لطفا خط هفت متروی تهران را سریع‌تر راه‌اندازی کنند تا بخشی از مسافران «بی.آر.تی» پایانه جنوب – پایانه افشار با این خط مترو جابه‌جا شوند.

یک شهروند

■ **نقد، منصفانه باشد:** در مورد سخنان اخیر آقای لاریجانی می‌خواستم عرض کنم که همان ۱۲ سال پیش هم کسانی که با آقای هاشمی مخالفت می‌کردند چند نفری بودند که الان حساب‌شان را به‌طور کامل از طیف اصلاح‌طلبان جدا کرده‌اند. برای مثال اگر همان کتاب عالیجناب سرخپوش را دیده باشند می‌دانند در همان مقطع تعداد قابل‌توجهی از اصلاح‌طلبان در رد آن مطلب مقالاتی را در روزنامه‌ها منتشر کرده بودند که در ضمیمه این کتاب آمده است. بنابراین تعمیم دادن تخریب هاشمی به اصلاح‌طلبان نمی‌تواند منصفانه باشد.

یک مخاطب

■ **بی‌نظمی در ایستگاه مترو شهید حقانی:** عده‌ای از مسافران ایستگاه شهید حقانی به‌جای ورود و خروج از محل‌های تعیین شده، در جهت خلاف حرکت می‌کنند که این موضوع باعث بی‌نظمی در این ایستگاه شده است. از کارکنان مربوطه تقاضا داریم برای پیشگیری از بی‌نظمی، تابلو نصب کنند.

سمیه پارسایی

■ **سرپناهی برای مسافران:** چرا شهرداری منطقه ۱۲ از ایمن‌سازی ایستگاه اتوبوس‌های شرکت واحد در میدان شهدا که مشکلات فراوانی برای مسافران ایجاد شده، طفره می‌رود؟ باید در ایستگاه میدان شهدا، مقابل پمپ بنزین سرپناه ساخته شود.

حکیمه‌سادات‌حسینی

■ **آب تصفیه شده کجاست؟** غرفه‌داران بازار گل شهید محلاتی از مسوولان شرکت آب و فاضلاب تقاضای تامین لوله‌کشی و آب تصفیه شده در این بازار را دارند. امیدواریم این درخواست مورد توجه و رسیدگی قرار گیرد.

میثم از تهران

■ **اجحاف پنهان!** انتهای پارک چیتگر رستوران سنتی‌ای وجود دارد که یک ظرف بستنی سنتی را سه هزار تومان، قلیان را ۱۰ هزارتومان و یک پرس کباب شاندیز بدون برنج را ۲۶هزار تومان می‌فروشد که بسیار گران است، دوستی گفت به نظر می‌رسد چون این رستوران ارکستر یا نوازندگان و خوانندگانی دارد که به صورت زنده از ساعت هشت تا ۱۱ شب برای مشتریان برنامه اجرا می‌کنند، نرخ‌هایش کمی بالاست، که باز توجیه نشدم. چون بعداز خوردن کباب شاندیز ۲۶هزار تومانی و دیدن بهای آن در صورتحساب دود از کله مشتری بلند می‌شود.

علی/ف از تهران

■ **اداره بهداشت رسیدگی کند:** اداره بهداشت به وضعیت مهدکودک دانشگاه الزهرا رسیدگی کند. وضعیت بهداشتی آنجا خیلی نامناسب است.

یک شهروند

■ **نرخ‌های متفاوت تزریقات!** چرا نرخ تزریقات در درمانگاه‌ها و کلینیک‌های خصوصی متفاوت است؟ مسوولان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی چرا نظارتی بر مراکز درمانی ندارند تا از اجحاف به بیماران جلوگیری شود؟

امید رضایانی از تهران